

Nr 288.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. och 5 § förordningen den 13 december 1940 (nr 1000) om allmän omsättningsskatt; given Stockholms slott den 14 maj 1943.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till förordning angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. och 5 § förordningen den 13 december 1940 (nr 1000) om allmän omsättningsskatt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g
till
förordning angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. och 5 § förordningen den 13 december 1940 (nr 1000) om allmän omsättningskatt.

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom. och 5 § förordningen den 13 december 1940 om allmän omsättningskatt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

2 §.

1 mom. Allmän omsättningskatt utgår ej

- a) vid försäljning — — — och ventrikelpreparat;
- b) vid försäljning eller uttag från rörelse av mjölk, grädde, smör och margarin, potatis samt de slag av mjöl, gryn och bröd, som Kungl. Maj:t bestämmer, dock att skatt skall utgå vid försäljning från restaurang-, pensionat-, kafé- eller konditorirörelse;
- c) vid försäljning, som — — — för export.

5 §.

Allmän omsättningskatt — — — ägt rum.

Vid försäljning i kommission anses kommissionären såsom säljare. Vid försäljning å auktion skall dock icke auktionsförrättaren i denna sin egen skap anses såsom säljare, såvida han icke jämväl annorledes än å auktion driver handel med sådana varor, som försäljas å auktionen.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

¹ Senaste lydelse se beträffande 2 § 1 mom. SFS 1942: 610 samt beträffande 5 § SFS 1941: 972.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 maj
1943.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler fråga om *vissa ändringar i förordningen den 13 december 1940 (nr 1000) om allmän omsättningsskatt* samt anför därvid följande.

1942 års omsättningsskattesakkunniga ha i ett den 28 januari 1943 dagtecknat betänkande framlagt förslag till bl. a. ändringar i förordningen om allmän omsättningsskatt. Detta förslag, som innebär bl. a. att taxeringen till allmän omsättningsskatt skall överflyttas från beskattningsnämnderna till omsättningsskatteavdelningarna vid länsstyrelserna, äger nära samband med det av beskattningsorganisationssakkunniga den 25 november 1942 framlagda förslaget till ändrad organisation av beskattningsnämnderna och förstärkning av landskontorens arbetskraft m. m. Då sistnämnda förslag alltjämt är under övervägande inom finansdepartementet och proposition i ämnet icke kommer att framläggas vid nu pågående riksdagssession, är ej heller ett slutligt ständpunktstagande till omsättningsskattesakkunnigas förslag för närvarande möjligt. Utan hinder härav torde emellertid redan nu vissa andra frågor om ändring i omsättningsskatteförordningen böra upptagas till behandling.

Omsättningsskatten vid uttag av varor från restaurang-, pensionat-, kafé- och konditorirörelse.

Enligt 1 § e) omsättningsskatteförordningen skall omsättningsskatt utgå vid *uttag* av varor från rörelse som under b) sägs, d. v. s. restaurang-, pensionat-, kafé- och konditorirörelse.

I 2 § 1 mom. samma förordning meddelas ytterligare bestämmelser angående uttag från dessa slag av rörelse. Sålunda stadgas i detta mom. under b), att omsättningsskatt ej utgår vid försäljning eller uttag från rörelse av mjölk, grädde, smör och margarin, potatis samt de slag av mjöl, gryn och bröd, som Kungl. Maj:t bestämmer, dock att skatt skall utgå där försäljningen eller *uttaget* sker från restaurang-, pensionat-, kafé- eller konditorirörelse.

Av förarbetena till omsättningsskatteförordningen (proposition nr 3 till 1940 års urtima riksdag sid. 48) framgår, att det varit av praktiska skäl som skattefrihet för livsmedel icke medgivits vid *försäljning*, som äger rum i restaurang- och liknande rörelse. Däremot har i förarbetena icke särskilt motiverats, varför skattefriheten på motsvarande sätt inskränkts i fråga om *uttag* från dessa slag av rörelse.

I en den 12 augusti 1942 dagtecknad skrift har *riksföreningen för svensk kafénäring* gjort framställning hos Kungl. Maj:t om utfärdande av särskilda bestämmelser rörande beskattning av uttag från kafé- eller konditorirörelse av kost åt personal. I framställningen åberopas bl. a., att ifrågavarande bestämmelser tolkades på olika sätt av länsstyrelserna; medan en länsstyrelse debiterade omsättningsskatt för personalkost endast i sådana företag, som tillhandahölle lagad mat åt allmänheten, tillämpade andra länsstyrelser den tolkningen, att omsättningsskatt å personalkost skulle utgå för samtliga företag av ifrågavarande slag, oavsett om de tillhandahölle allmänheten lagad mat eller ej. — Över berörda framställning har, efter remiss, utlåtande avgivits av centrala omsättningsskattenämnden, som därvid uttalat, att nu gällande bestämmelser om beskattning av uttag från restaurang- och annan liknande rörelse syntes vara i behov av en viss överarbetning.

Centrala omsättningsskattenämnden har — samtidigt som nämnden avgav förenämnda utlåtande — i en den 29 september 1942 dagtecknad, till Kungl. Maj:t ställd skrivelse tagit upp till närmare behandling frågan om skyldighet att erlægga allmän omsättningsskatt vid uttag av varor från restaurang- och annan liknande rörelse.

Till en början har nämnden i sin skrivelse uttalat, att det visat sig, att tolkningen av undantagsbestämmelsen i 2 § 1 mom. b) omsättningsskatteförordningen blivit föremål för delade meningar. Sålunda hade Sveriges centrala hotell- och restaurangförening i en cirkulärskrivelse av den 8 mars 1941 lämnat vissa direktiv till sina medlemmar rörande deklaration av uttag av kost åt personal. I fråga om företag, som dreve både hotell- och restaurangrörelse hade därvid uttalats, att för personal, som tillhörde hotellavdelningen, kostens värde borde beräknas med hänsyn endast till de i kosten ingående skattepliktiga livsmedlen.

Nämnden har vidare anfört, att nämnden i anledning härav genom skrivelse till samtliga landskamrerare i riket anhållit, att dessa ville meddela vilken praxis som följts i respektive län ävensom sin egen uppfattning angående frågans bedömande ur såväl principiell som praktisk synpunkt.

I fråga om resultatet av sistnämnda förfrågan har nämnden anfört:

Bland dem, från vilka svar inkommit, saknas icke företrädare vare sig för den ståndpunkt, som framkommit i hotellföreningens cirkulär, eller för den meningen att uttag för personalens kost måste beskattas till sitt fulla värde, oavsett om personalen tjänstgör i restaurang- eller hotellavdelningen. Representativt för den förra ståndpunkten är det svar, som avgivits av

skattedirektören i Stockholm, Denne åberopar ett yttrande av föredraganden i omsättningsskatteärenden hos överståthållarämbetet, däri framhålles, att en hotellägare som har sitt hotell kombinerat med restaurangrörelse kommer i sämre ställning än en hotellägare som driver enbart hotellrörelse, därest uttagen ur restaurangrörelsen för kost åt hotellpersonalen skola beskattas till sitt fulla värde. Vidare uttalas, att det förfarande, som hotellföreningen förordat, synes innebära en praktikabel lösning för erhållande av ett både sakligt och formellt riktigt resultat, samt att detta förfarande i Stockholm tillämpats i ett begränsat antal fall, utan att svårigheter därvid försports. Den bästa lösningen av hithörande frågor vore emellertid, att kost till anställda och familjemedlemmar alltid finge beräknas efter värdet av allenast de skattepliktiga varorna, vilket lämpligen kunde ske genom fastställda av särskilda schabloner för omsättningsskatttaxeringen.

En motsatt ståndpunkt företrädes exempelvis i det yttrande som avgivits av landskamreraren i Kronobergs län. Efter att ha fastslagit, att man för normala fall synes kunna utgå från, att utövare av hotell- och restaurangrörelse med någon gemensamhet för de båda rörelsegrenarna tillhandahåller hotellpersonalen dess kost genom restaurangavdelningen, uttalar nämnde landskamrerare, att hotellpersonalen därvid synes vara att anse antingen såsom i förhållande till restaurangrörelsen helt utomstående eller ock såsom i rörelsen anställd personal. Tillhandahållandet av kost åt hotellpersonalen bleve följaktligen att anse antingen såsom försäljning eller ock såsom uttag från restaurangrörelsen, och i båda fallen skulle enligt uttrycklig bestämmelse skatt utgå för eljest skattefria livsmedel som inginge i kosten. Någon praxis i enlighet med hotellföreningens cirkulär hade icke iakttagits i Kronobergs län. Restaurang-, pensionat-, kafé- och konditorirörelse kunde sägas vara i ett undantagsmässigt och i viss mån obilligt läge enligt 2 § 1 mom. b) omsättningsskatteförordningen. Att härifrån bryta ut sådana företag, som dreve både hotell- och restaurangrörelse, och bedöma dem i förut berört avseende efter särskild billighet syntes icke principiellt motiverat eller praktiskt lämpligt.

I sin skrivelse den 29 september 1942 har nämnden härefter anfört ytterligare följande:

Uppenbart är, att praktiska skäl i hög grad tala mot att vid försäljning i restaurangrörelse laborera med en grupp skattefria och en grupp skattepliktiga varor. Det lär nämligen vara ogörligt att någorlunda exakt fastställa, i vilka proportioner skattefria och skattepliktiga varor ingå i den färdiglagade maten. Men när det är fråga om uttag från rörelse, ställer sig saken annorlunda. Ty det torde ligga i öppen dag, att uttagens beskattning icke annat än rent undantagsvis kan ske med ledning av detaljerade uppgifter om uttagens värde, utan densamma måste som regel ske helt schablonmässigt. I praktiken går det med andra ord till så, att hel respektive halv kost av de skattskyldiga upptagas till vissa belopp för dag eller för månad. Under sådana förhållanden skulle det tydligen icke möta någon svårighet att avväga dessa belopp så, att de motsvara värdet av allenast de skattepliktiga livsmedel, som ingå i kosten.

Vid sådant förhållande synas tillräckliga skäl icke föreligga att bibehålla den nuvarande anordningen, vilken måste sägas innebära ett avsteg från vad som principiellt sett ter sig naturligt och riktigt. Detta avsteg har också visat sig medföra vissa mindre önskvärda konsekvenser av praktisk art. Det är närmast de svårigheter, vilka uppkomma vid kombinerad drift av hotell- och restaurangrörelse, som föranlett nämnden att upptaga förevarande spörsmål till behandling, men såsom också framhållits i flera av de inkomna ytt-

randena representera dessa svårigheter blott en sida av saken. Det torde nämligen förhålla sig så, att innehavare av restaurang- och liknande rörelser överhuvud taget befinna sig i ett missgynnat läge jämfört med flertalet medborgare, därigenom att livsmedel för kost åt dem själva, deras familjer och deras personal bliva beskattade, även i den mån dessa livsmedel tillhöra den eljest skattefria gruppen av varor, allt för så vitt kosten tillhandahålles i samband med rörelsen. Det är uppenbart, att detta förhållande understundom kan te sig mycket betungande, exempelvis om det är fråga om en jämförelsevis obetydlig rörelse, som drives av en innehavare med stor familj.

Innan nämnden övergår till att diskutera de åtgärder, som kunna tänkas erforderliga i detta sammanhang, vill nämnden med några ord beröra den närmast aktuella frågan om kost åt hotellpersonal. För en riktig uppfattning av densamma synes man ha att skilja mellan två olika fall. Å ena sidan förekomma sådana hotell som icke alls eller endast i obetydlig omfattning servera mat åt sina gäster, men som hålla s. k. personalkök för att kunna förse sin personal med kost. Sådana hotell äro icke skattepliktiga för sin matservering (se punkt 4 b andra stycket av anvisningarna till 1 § omsättningskatteförordningen) och betraktas i följd härav ej heller såsom återförsäljare vid inköp av matvaror. Omsättningsskatt skall alltså utgå vid berörda inköp, för såvitt det rör sig om skattepliktiga varor. I den mån det är fråga om livsmedel, som uppräknas i 2 § 1 mom. b) omsättningsskatteförordningen, utgår däremot icke skatt. I motsats till dessa hotell stå sådana företag som jämte hotellrörelse bedriva restaurangrörelse med matservering för allmänheten. Dylika företag äro — åtminstone där ej den senare rörelsen är obetydlig i förhållande till den förra — vid inköp av livsmedel att anse såsom återförsäljare, varför omsättningsskatt icke utgår vid försäljningen till dem. I stället bliva dessa företag skyldiga att erlägga omsättningsskatt såväl för sin försäljning av lagad mat som för uttag av sådan både åt restaurang- och hotellpersonal, och därvid måste såväl skattepliktiga som eljest skattefria livsmedel, vilka ingå i maten, beskattas. Innehavare av kombinerade hotell- och restaurangrörelser kunna alltså med avseende å beskattningen av kost åt hotellavdelningens personal sägas vara ofördelaktigt ställda i jämförelse med innehavare av enbart hotellrörelse.

I anslutning härtill har nämnden uttalat, att om åtgärder på förevarande område skulle vidtagas, man syntes icke ha anledning att speciellt inrikta sig på nyss angivna missförhållande. Det riktiga och naturliga syntes i stället vara att vidtaga ändring i det förhållandet, att *vid uttag* från restaurang- och liknande rörelse skattefrihet icke vore medgiven för de i 2 § 1 mom. b) uppräknade varuslagen. Därigenom vunnas även rättelse i vissa andra, förut berörda missförhållanden. Önskat resultat syntes kunna uppnås genom att å 2 § 1 mom. b) gäves den ändrade lydelse, att allmän omsättningsskatt ej skulle utgå vid försäljning eller uttag från rörelse av mjölk, grädde, smör och margarin, potatis samt de slag av mjöl, gryn och bröd, som Kungl. Maj:t bestämde, dock att skatt skulle utgå vid försäljning från restaurang-, pensionat-, kafé- eller konditorirörelse.

Nämnden har vidare uttalat, att därest denna ändring komme till stånd, beskattningen av uttag från nu nämnda rörelser enligt nämndens tanke borde ordnas så, att vissa belopp fastställdes, vilka skulle anses motsvara värdet för dag eller månad av full kost, enbart lunch eller frukost etc. exklusive i kosten ingående skattefria varor. Att angeva dessa belopp i själva förord-

ningen kunde naturligen icke komma i fråga. Att anförtro beloppens fastställande åt nämnden syntes knappast heller böra ske. Lämpligen syntes det böra överlämnas åt taxeringsmyndigheterna att fastställa nämnda belopp, varvid genom överläggningar mellan nämnden och rikets landskamrerare — helst å de numera tämligen regelbundet återkommande landskamrerarsmötena — kunde sörjas för, att beloppen i görligaste mån bleve enhetliga för hela riket.

Slutligen har nämnden anfört:

Nämnden har icke förbisett att med den förordade författningsändringen uppkommer ett särskilt problem. Enligt anvisningarna till 4 § omsättnings-skatteförordningen skall saluvärdet å varor som uttagas från rörelse beräknas enligt samma grunder som gälla vid inkomstbeskattningen, och i anvisningarna till 42 § kommunalskattelagen stadgas, att värdet av produkter, varor eller andra naturaförmåner, som ingå i lön eller annan inkomst, skall beräknas efter det pris, som i orten gällt, därest det varit fråga om att för penningar förskaffa sig dem. Det är alltså värdet av den färdiglagade maten, ej av de i densamma ingående ingredienserna, som skall beskattas. Den färdiglagade maten är emellertid icke identisk med de enkla — stundom skattefria — livsmedel, av vilka den lagats, t. ex. mjölk, mjöl, ägg etc. Det skulle därför kunna göras gällande, att skattefrihet för färdiglagad mat överhuvud taget icke skulle kunna föreligga. Nämnden kan emellertid icke finna ett sådant betraktelsesätt rimligt, utan anser, att vid fastställandet av berörda belopp värdet av den färdiglagade maten bör uppdelas efter förhållandet mellan de däri ingående skattepliktiga och skattefria livsmedlen.

Över centrala omsättningsskattenämndens skrivelse ha, efter remiss, utlåtanden avgivits av kammarrätten, överståthållarämbetet (med bifogande av yttrande från uppbördsintendenten), länsstyrelserna i Stockholms, Kronobergs, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Värmlands län ävensom Sveriges centrala hotell- och restaurangförening och riksföreningen för svensk kafénäring.

I remissutlåtandena, vilka samtliga utmyнна i en tillstyrkan av centrala omsättningsskattenämndens förslag, har framhållits, att den föreslagna ändringen i omsättningsskatteförordningen vore lämplig och ägnad att undanröja den orättvisa, som för närvarande vederfores en viss grupp av näringsidkare.

Beträffande nämndens uttalande om värderingen av personalkosten har *kammarrätten* förklarat, att uttalandet icke föranledde någon erinran från kammarrättens sida.

Överståthållarämbetet har i sistnämnda fråga anfört:

Förslagets genomförande kräver, såsom omsättningsskattenämnden framhållit, fastställande av vissa belopp, som skola anses motsvara värdet å full kost exklusive däri ingående skattefria varor. Enligt nämndens förmenande borde det överlämnas åt taxeringsmyndigheterna att fastställa beloppen. Emellertid skulle i sådant fall beloppen komma att fixeras först året efter det, då inbetalningen av skatten skett. Det förutsattes härvid, att beskattningsnämnd för visst löpande år icke kan fatta beslut i föreliggande hänseende med bindande verkan för nästkommande års nämnd, vilken har att verkställa själva taxeringen. Under sådana förhållanden synes lämpligare,

att vederbörande länsstyrelse fastställer kostens värde före varje årsskifte med avseende å den skatt, som under det kommande året skall erläggas. För vinnande av önskvärd enhetlighet de olika länen emellan synes därvid önskvärdt, att centrala omsättningsskattenämnden utfärdar vissa anvisningar; ur denna synpunkt vore måhända den lyckligaste lösningen, att nämnden själv fastställde beloppen efter länsstyrelsernas hörande. Vare sig beloppen bestämmas av länsstyrelserna eller av centrala omsättningsskattenämnden lär med visshet kunna förmodas, att beskattningsnämnderna för den taxering, vid vilken kostens värde slutligen prövas, icke komma att i avsevärd mån frångå den sålunda i förväg gjorda värdesättningen.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har ifrågasatt, huruvida icke värdesättningen för enhetlighetens skull borde beslutas å det sammanträde inför landskamreraren, som enligt taxeringsförordningen skulle hållas innan årets taxeringsarbete påbörjades. Bestämmandet av ifrågavarande värde kunde väl näppeligen anses vara av sådan betydighet, att frågan härom borde hänskjutas till landskamrerarnas möten.

Länsstyrelsen i Värmlands län har i förevarande hänseende anfört följande:

Vad angår nämndens förslagsvis framförda tanke att, därest författningsändringen komme till stånd, vissa belopp borde fastställas, vilka skulle anses motsvara värdet för dag eller månad av full kost etc. exklusive i kosten ingående skattefria varor, vill länsstyrelsen erinra att enligt länsstyrelsens förmenande i stället borde fastställas vissa procenttal, olika för olika slag av rörelse, genom vilka procenttal skulle fastslås relationen mellan i kost eller andra liknande uttag ingående skattefria och skattepliktiga varor. Dessa procenttal borde kunna vara lika för hela landet, och intet torde principiellt hindra att desamma intoges i författning, om så befundes lämpligt. Att enligt erfarenhetsrön utfinna lämpliga relationstal för olika fall torde icke möta några egentliga svårigheter. Vid taxeringen till omsättningsskatt skulle värdet av i uttagen ingående skattepliktiga varor sålunda taxeras med ledning av tillämplig procent av värdet av gjorda uttag, taxerat enligt i författningarna för denna värdesättning eljest angivna grunder. Någon principiell invändning mot ett dylikt förfarande synes icke kunna göras, då man i allt fall vid denna värdesättning är hänvisad till att använda schablonmässiga metoder.

I fråga om ikraftträdandet av den ändrade bestämmelse, som föreslagits av nämnden, har *uppbördsintendenten i Stockholm* i sitt den 28 november 1942 dagtecknade yttrande anfört:

Ett särskilt spørsmål, som synes förtjäna uppmärksammas, är vid vilken tidpunkt den föreslagna lagändringen lämpligen bör träda i kraft. Om lagändringen skulle tillämpas redan vid taxeringen 1943, skulle omräkningar och restitutioner behöva ske beträffande ett mycket stort antal skattskyldiga, enbart för Stockholm i inemot ett tusental fall. Även om detta skulle låta sig göra, synes det dock vara lämpligast, att ändringen finge avse inbetalningar, som gälla för tiden från den 1 januari 1943 eller eventuellt en ännu senare tidpunkt. Beträffande taxeringen av de kombinerade rörelserna för tiden före lagändringens ikraftträdande skulle då omsättningsskattenämnden kunna för likformighets vinnande förorda, att det förfarande, som hittills tillämpats bland annat i Stockholm, bleve allmänt iakttaget.

På grund av undantagsstadgandet i 2 § 1 mom. b) omsättningsskatteförordningen, vilket tillkommit med hänsyn till svårigheterna att finna ett praktiskt genomförbart redovisningssystem för idkare av restaurang-, pensionat-, kafé- och konditorirörelse, ha otvivelaktigt dessa rörelseidkare vid beskattning av kost åt personal kommit i en ogynnsam ställning i förhållande till andra rörelseidkare. Vidare synas beskattningsnämnderna ha tillämpat olika praxis vid beskattning av kost åt personal, anställd å hotellavdelning i företag, som driver både hotell- och restaurangrörelse.

Departements-
chefen.

Det av centrala omsättningsskattenämnden framlagda förslaget till ändring i omsättningsskatteförordningen i detta hänseende åsyftar, att allmän omsättningsskatt icke skall erläggas vid *uttag* av de i 2 § 1 mom. b) angivna varuslagen från restaurang- och annan liknande rörelse. Vad nämnden sålunda föreslagit synes utgöra en framkomlig väg till avhjälpande av ifrågavarande missförhållanden och svårigheter vid tillämpningen av omsättningsskatteförordningen. Med hänsyn härtill och då nämndens ändringsförslag under remissbehandlingen lämnats utan erinran, tillstyrker jag, att ifrågavarande bestämmelse i omsättningsskatteförordningen ändras i enlighet med berörda förslag.

Beträffande sättet för fastställandet av värderingsgrunderna för de naturaförmåner, varom nu är fråga, torde beslutanderätten härutinnan, på sätt nämnden föreslagit, böra tillkomma taxeringsmyndigheterna. Å andra sidan föreligger det givetvis icke något hinder för nämnden eller landskamrerarna att göra särskilda uttalanden i frågan, vilka uttalanden självfallet komma att tjäna till ledning vid taxeringsmyndigheternas arbete.

Den nu ifrågasatta ändringen i omsättningsskatteförordningen torde böra träda i kraft den 1 juli 1943 och således tillämpas beträffande därefter gjorda uttag.

Omsättningsskatten vid försäljning å auktion.

Enligt 5 § andra stycket omsättningsskatteförordningen i dess ursprungliga lydelse skulle vid försäljning i kommission kommissionären anses såsom säljare.

Med hänsyn till innehållet i detta stadgande och då en auktionsförrättare enligt svensk rätt anses vara kommissionär, blev spørsmålet, huruvida omsättningsskatt skulle utgå vid en av en auktionsförrättare företagen auktion beroende av om auktionen ingick såsom ett led i en av honom bedriven yrkesmässig verksamhet. Vid försäljning av varor å auktion, vilken icke företogs av den, för vars räkning försäljningen skedde, utan av en särskild auktionsförrättare, skulle således omsättningsskatt utgå i de fall, då auktionsförrättaren var att anse såsom yrkesmässig kommissionär. Denna tolkning medförde emellertid vissa praktiska olägenheter.

För att undanröja dessa olägenheter vidtogs genom förordningen den 30

december 1941 (nr 972) ändring i omsättningsskatteförordningen, varigenom åt 5 § andra stycket gavs dess nuvarande lydelse: »Vid försäljning i kommission anses kommissionären såsom säljare. Vid försäljning å auktion skall dock icke auktionsförrättaren i denna sin egenskap anses såsom säljare.»

I en den 24 augusti 1942 dagtecknad, till Kungl. Maj:t ställd skrift hemställd *aktiebolaget H. Bukowskis konsthandel* i Stockholm om befrielse från skyldighet att erlægga allmän omsättningsskatt för varor, som såldes på av bolaget anordnade auktioner. Till stöd för denna sin ansökan återopade bolaget bl. a. att ett med bolaget konkurrerande företag, som likaledes bedrev auktionsförsäljning, icke var underkastat skyldighet att utgiva allmän omsättningsskatt av den anledning, att nämnda företag icke mottog varor till försäljning i kommission annorledes än å auktion. Genom beslut den 20 november 1942 fann Kungl. Maj:t ifrågavarande framställning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

I en den 13 januari 1943 dagtecknad, till Kungl. Maj:t ställd skrivelse har *centrala omsättningsskattenämnden* gjort framställning om ändring av stadgandet i 5 § andra stycket omsättningsskatteförordningen.

Nämnden har i sin skrivelse anfört, att genom 1941 års ändring av 5 § andra stycket omsättningsskatteförordningen hade från skattskyldighet utslutits sådan auktionsförrättare, som allenast i denna egenskap vore att anse som yrkesmässig kommissionär. I motsats härtill stode den, som även på annan grund vore att betrakta såsom yrkesmässig kommissionär. En av honom — inom ramen för hans övriga verksamhet — förrättad auktion borde uppenbarligen betraktas såsom ett led i denna verksamhet, och omsättningsskatt skulle av honom erläggas vid auktionsförsäljning lika väl som vid annan av honom företagen försäljning. Om sålunda en privatperson valde att för avyttring av honom tillhörig lös egendom å auktion anlita en person, som oavsett sin auktionsverksamhet vore att anse som yrkesmässig kommissionär, skulle skatt utgå, därest försäljningen inginge såsom ett led i dennes övriga verksamhet (exempelvis försäljning genom en antikvitetsfirma).

Nämnden har vidare anfört:

I städer där auktionsmonopol är gällande lärer förekomma, att firmor, som syssla med försäljningar av hithörande slag, utan att själva uppträda som auktionsförrättare — detta låter sig ju icke göra till följd av monopolet — dock anordna auktioner, understundom i sina egna lokaler. De vidtagna härvid med den salubjudna egendomen alla de förberedande åtgärder som erfordras, såsom att mottaga densamma från allmänheten, ombesörja lämplig reklam, anordna visning och därvid arrangera föremålen på ett tilltalande sätt etc., varefter själva auktionen förrättas av vederbörande auktionsverk. Auktionsverket torde icke jämlikt 5 § andra stycket omsättningsskatteförordningen vara att anse såsom säljare. Otivelaktigt är emellertid, att vad förut sagts om auktionsförrättare i nu angivet fall gäller den som på nyss antytt sätt *anordnar* auktioner. På ett sådant betraktelsesätt lärer ock den nuvarande bestämmelsen i 5 § andra stycket omsättningsskatteförordningen vila.

Härefter har nämnden anfört, att, enligt vad nämnden förspört, de ändrade bestämmelserna angående skatteplikt vid auktionsförsäljning i ett avseende icke fungerade tillfredsställande. Det inträffade nämligen — ehuru förvisso sällan — att ett företag, samtidigt som det i kommission mottoge varor till försäljning å auktion, bedreve försäljning av samma slags varor på annat sätt (t. ex. från butik), därvid försäljning i kommission ej förekomme. I detta fall måste det tydligen anses, att företaget allenast i sin egenskap av auktionsförrättare (eller anordnare av auktioner) vore att betrakta som kommissionär. Företaget skulle alltså icke anses som säljare i fråga om auktionsförsäljningen och undginge alltså skattskyldighet för densamma.

I anslutning härtill har nämnden uttalat, att det syntes uppenbart, att det beskrivna fallet icke skilde sig från det mera normalt förekommande (därvid varor mottoges i kommission såväl för försäljning under hand som för försäljning å auktion) på ett sätt, som kunde motivera denna avsevärda åtskillnad i beskattningsavseende. Tvärtom syntes rättvisa och billighet fordra, att de båda fallen i sådant avseende behandlades lika. Nämnden finge därför föreslå, att åtgärder vidtoges i berörda syfte.

Enligt nämndens mening borde det avsedda resultatet kunna nås, därest åt 5 § andra stycket omsättningsskatteförordningen gäves följande ändrade lydelse: »Vid försäljning i kommission anses kommissionären som säljare. Vid försäljning å auktion skall dock icke auktionsförrättaren i denna sin egenskap anses såsom säljare, såvida han icke jämväl annorledes än å auktion driver handel med sådana varor, som försäljas å auktionen.»

Över nämndens framställning ha, efter remiss, utlåtanden avgivits av överståthållarämbetet ävensom länsstyrelserna i Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län. Vid överståthållarämbetets utlåtande ha fogats yttrande av föredraganden i omsättningsskatteärenden hos överståthållarämbetet ävensom yttranden från aktiebolaget H. Bukowskis konsthandel, Sigge Björcks konsthandel aktiebolag och Freys express aktiebolag.

Överståthållarämbetet, som tillstyrkt den ifrågasatta ändringen i omsättningsskatteförordningen, har såsom eget yttrande åberopat det av föredraganden i omsättningsskatteärenden avgivna yttrandet, däri framhålles, att avsikten med den föreslagna författningsändringen syntes vara att under skattskyldighet till omsättningsskatt indraga jämväl försäljningen å de auktioner, som i Stockholm anordnades av Freys express aktiebolag. Övriga auktionsföretag i Stockholm erlade för närvarande omsättningsskatt för sina auktioner, nämligen aktiebolaget H. Bukowskis konsthandel, aktiebolaget svensk-franska konstgalleriet, aktiebolaget Sigge Björcks konsthandel samt firma Galerie S:t Lucas. Samtliga företag bedreve butiksförsäljning i kombination med anordnande av auktioner i butikslokalerna. Freys express aktiebolag skilde sig från övriga företag därutinnan, att detta företag icke i sin butik sålde varor för annans räkning, medan övriga företag försålde dylika kommissionsvaror även i sina butikslokaler. När de nya bestämmelserna tillkommo, kommenterade omsättningsskattenämnden dessa i sitt meddelande nr 51 och utta-

lade därvid, att om försäljningsuppdrag omfattade endast auktionsförsäljning skattskyldighet icke föreläge enligt 5 § st. 2 (Från centrala omsättningsskattenämndens verksamhet Del II s. 80 not). När emellertid sålunda i författningen utsagts, att en auktionsförrättare kunde vara skattskyldig för försäljning å auktion i annan sin egenskap än auktionsförrättare, syntes detta åsyfta hans egenskap av handlande med samma slags varor, därvid det icke med tydlighet syntes framgå att någon åtskillnad föreläge, om han bedreve handel med enbart i fast räkning inköpta varor eller om han även toge emot varor för försäljning i kommission. Då det icke syntes vara befogat, att Freys express aktiebolag vid anordnande av auktioner intoge en annan ställning i skattehänseende än övriga auktionsföretag i Stockholm och då den föreslagna lagändringen skulle undanröja all tvekan härutinnan, syntes denna författningsändring böra komma till stånd.

I sistnämnda yttrande har slutligen anmärkts, att hela frågan om skattskyldighet för auktionsförsäljning i Stockholm torde komma under överinstansernas prövning, då taxeringarna för år 1942 av ett flertal företag inom konsthandeln i Stockholm överklagats.

Av de *enskilda näringsidkare*, som avgivit yttrande i frågan till överståthållarämbetet, ha aktiebolaget H. Bukowskis konsthandel och Sigge Björcks konsthandel aktiebolag i sina yttranden tillstyrkt förslaget, medan Freys express aktiebolag intagit motsatt ståndpunkt. Enligt sistnämnda bolags mening skulle ett uttagande av skatt jämväl för bolagets på auktion försålda egendom ekonomiskt synnerligen allvarligt drabba bolaget; en mycket stor del av denna egendom utgjordes av sådana varor, för vilka s. k. lyxskatt utginge.

Länsstyrelserna i Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län ha icke gjort någon erinran mot centrala omsättningsskattenämndens framställning.

Departements-
chefen.

Såsom centrala omsättningsskattenämnden framhållit ha de nya bestämmelser, som år 1941 infördes i 5 § andra stycket omsättningsskatteförordningen angående skatteplikt vid auktionsförsäljning, i ett avseende icke fungerat tillfredsställande. Det har sålunda inträffat inom konsthandelsbranschen i Stockholm, att ett visst företag, som dels i kommission mottager varor till försäljning å auktion och dels för egen räkning bedriver försäljning av samma slags varor på annat sätt — i butik — icke ansetts vara pliktigt att erlagga allmän omsättningsskatt för försäljningen å auktion av den anledning, att i kommission mottagna varor försäljas endast å auktion och ej i butik. Enligt min mening torde det icke föreligga några skäl, varför icke försäljningen å auktion i sådant fall, som här avses, bör drabbas av allmän omsättningsskatt. Visserligen har frågan om skattskyldigheten ännu icke blivit slutgiltigt prövad av beskattningsmyndigheterna, men det torde vara angeläget att redan nu få i författningstexten fastslaget, att skattskyldighet föreligger i förevarande fall. Den härav påkallade ändringen i omsättningsskatteförordningen torde kunna genomföras på sätt centrala omsättningsskattenämnden föreslagit. Även denna ändring torde böra träda i kraft den 1 juli 1943.

I enlighet med vad jag nu anfört har inom finansdepartementet upprättats förslag till *förordning angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. och 5 § förordningen den 13 december 1940 (nr 1000) om allmän omsättningsskatt.*

Föredraganden hemställer härefter, att nämnda förslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdna hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Birger Öhman.
